

A 16os honvéd

Kiadja:
A m. kir. beszercebányai 16. honvéd
gyalozezred történelmi osztálya.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

Magunk birái nem lehetünk.

„Boszorkányok ninesenek!” . . . Valamikor Könyves Kálmán, a legfelvilágosultabb magyar királyok egyike merte ezt kijelenteni. Ezek áldották ezért a törvényért. Igaz, hogy nagyon sokan voltak, akik nem jó szemmel nézték ezt, de végre is megszokta mindenki és ha most említés tétetik róla, kinevetjük a régieket és megmosolyogjuk a vérés tejet adó tehének babonás, misztikus históriáját . . . Eltörölte a „boszorkány próba”-t és mégis annyi ideig megmaradt és divatozott napjainkig — igaz, hogy más formában, de nem tagadhatjuk, hogy még mindig hódoltunk neki . . .

„Párbajjal nem lehet becsületet védeni!” . . . jelenti ki a XX-ik század *Könyves Kálmánja* — Károly király. Az első pillanatban igazán nem is lehet méltányolni ezt a rendelkezést. Igaz, hogy most még csupán egyetlen társadalmi osztálynak tiltotta meg a párbajt. Éppen anaak az osztálynak, melylyel közvetlenül rendelkezik — a katonatiszteknek. És éppen azoknak, akiknek sok esetben szinte kötelességük volt, hogy a rajta, vagy a bajtársain esett sérelmet, vagy a saját, vagy a sértő vérével tisztára mossák. Megtiltotta a párbajt a tisztjeinek. Sőt nemcsak párbajozniok nem szabad, hanem még azzal is büntetendő cselekményt követnek el, ha meg nem akadályozzák.

Ezen rendelet indokolása a mai állapottal összefüggésben azt mondja, hogy: ma minden férfi erőre, minden karra a hátúkon van szükség, hogy megvédhessük hazánkat, gyermekeink nyugalmaát s boldogulást biztosíthassunk unokáinknak. Ez most még csak a jelenre vonatkozik. De ha ez az ok meg is szűnik — párbajozni, még azután sem szabad, mert fel kell építenünk az új Magyarországot. És nemcsak ezért nem szabad a véletlenre bízni becsületünk helyreállítását, hanem azért sem, mert éppen ez a mód az, melylyel legkevésbé torolhatjuk meg a rajtunk esett sérelmeket. Mert a legjobb esetben a sértő a Sors kedvező szeszélyéből sebet kap, ezáltal igazán nem gyógyult be az a másik seb, melyet becsületünkön, önéreztünkön meggondolatlan szóval — esetleg beszámíthatatlan állapotban ejtettek . . .

Ez a rendelkezés még csak a katonatisztekre vonatkozik, de azt hisszük, hogy néhány éven belül éppen olyan „boszorkány próba” lesz, melyen csak mosolyogni fognak. Ezért üdvözljük a rendeletet és annak a megalkotóját azzal az örömmel, mely csak az emberiség sorsát javító és az ideális életet közelebb hozó újítónak jár ki . . .

Jegyezzünk hadikölcsönt!

Irtta: Illés Emil, főhadnagy.

A háború elején mást, mint a hazafias kötelesség teljesítésének érvét alig lehetett a hadikölcsön jegyzés érdekében felhozni. Akkor hadihelyzetünk még távolról sem volt oly kedvező mint ma, gazdasági életünk letörve, állampénzügyi viszonyaink felett a bizonytalanság köde borongott.

Milyen más a mai helyzet! Csapataink lobogónkat győzedelmesen viszik előre az ellenséges országok szive felé, közgazdasági életünk eddig soha nem remélt lendületet vett; minek következtében a hadikölcsön kérdése is más megítélés alá esik a háború negyedik évében, mint amaz első évében.

Fokozott kötelessége gazdasági életünk mindegyik — még oly kis — tényezőjének, hogy az új hadikölcsön-jegyzésben részt vegyen; mert hadikiadásaink hivatonta állandóan fokozódnak, mert legfőbb állami érdek, hogy pénzünk értékét megóvjuk, végre, mert ha önként letesszük a haza oltárára nélkülözhető tőkünket, megtakarított filléreinket, elkerülhetjük ezzel a viszo-

nyok kényszerítő nyomása alatt bekövetkező súlyosabb áldozatokat.

Összes papírjaink között a hadikölcsön ma még mindig a legolcsóbb, legbiztosabb befektetés, mert az ország összes adója és szolgáltatása az államkölcsönök törlesztését és kamatját, s a jövőnek legtöbb előnyét biztosítja; mert az állam a kötvényeket 1921., illetve 1925. évig fel nem mondhatja és így addig élvezzük a magas kamatot, mert a hadikölcsön kamatozását az állam összes bevételeivel garantálja; mert ha bármikor szükségünk van pénzre, a hadikölcsön kötvényt eladhatjuk, vagy kölcsönt kaphatunk rá, mert 18 korona 60 fillérrel száz korona kötvényt jegyezhetünk s így a legszegényebb ember is támogathatja a hazát; végre mert egy bőséges hadikölcsön eredmény ellenségeink pénzügyi összeomlásunkba vetett reményét összetöri.

Mily téves felfogása sokaknak az, hogy a gyűjtött vagyont ingatlanokba fektetni, vagy más értékpapírban elhelyezni, mintsem hadikölcsönt jegyezni. Ha az államnak pénzügyi kötelezettségei teljesítéséhez pénzre lesz szüksége, vajjon honnan fogja azt előteremteni? Kénytelen lesz az ingatlanokra, értékpapírokra és bármely formában jelentkező vagyonra adót kivetni, a kivetet adókat emelni, miglen a hadikölcsön *adómentes*!

Láz.

Irtta: Freiwirth Laci.

Október 10. vonat.

Nehéz irni itten. Ráz a vonat s a hordágy — amiben fekszem — kétakkorát lök rajtam, mint a keréközkenés.

Egy harcصابuszu bácsika fekszik mellettem nyitott szemekkel és csak olyankor mozdul, mikor köp egy véreset. Már csupa véres lucok elől az inge, csendesesen nyögöcsélt:

— Héj, te Borcsa... látod... mejhelűttek... mondtam én... behelűttek a mejjembe...

Érdekes, ezek a vidéki emberek még a lázukban is úgy beszélnek, mint a Móric darabokban. Azt mondta az orvos a híflapocan, hogy estére nekem is megjön a lázam. No, az is nagyon érthet hozzá. Már fél hét és még semmit sem érzek. Pedig, de csúful törte el a lábamat valami. Ugy hiszem szilánk volt, de nem tudom biztosan, mert a sturmban történt. Most el is határozom, hogy egyszer majd leirom magamnak azt a felhevült hangulatot ami a sturmnál volt. Mégis csak szép az. Például mikor a... no né, mintha 20 éve történt volna úgy elfelejtettem. Pedig hát érdekes volna leírni, hogy mikor bajonetauf volt, azután... azután... sturm volt és... és slusz.

Írják azt meg az írók. Én csak diszletrendező vagyok az Országos Színháznál és szerelmes vagyok Dalszeghy Ila kisasszonyba. Nem láttam már Őt vagy egy fél éve, de a multkor irtam ám Neki egy feldpostkártyát. Azt irtam neki: „Imádozt Művészno és Drága Nagysád, innen a harci tűzből is Maga felé száll szív-

lyes üdvözetem — ha nem veszi tolakodásnak. Hazafiui üdvözzettel Tóni a diszletrendező kezitcsokolom Fenti.”

Ezt irtam Neki, de persze nem felelt rá, mint ahogy a legelső lapomra sem irt, amit a Kárpátokból irtam Hozzá, mikor a marssal ment'em. Akkor ezt irtam:

„Robogva kanyarog a vonat be a hegyek közzé, mindig magasabbra, messzebbre cipel magával. Te Ur-isten, hogy jutok én vissza, kezitcsokolja Tóni.”

És az természetes is, hogy nem válaszolt, mert én csak Tóni vagyok, diszletrendező, Ő meg Dalszeghy Ila a világhírű, vagy legalább is Pesten közismert művészno és én Őt rém szeretem.

Érdekes, mintha ez a kis irás kifárasztott volna. Sötét van már. Most áll a vonatnak egy állomáson. Különös állomás. Minden lámpa fölött van még egy. Azután milyen nagy az emberek feje itt. Mint egy sűrűshordó. Igazán komikus. Minálunk Pesten az ilyen nem létezik. No, de indulunk már. Na, mi az? Hisz egy helyen ringok ide-oda és a végén mindig zökken valami... úgy jár ez a bolond vonat, mint egy rossz hintaszék... ahá, gondolom mi az: biztos nekimentünk egy másik vonatnak, az visszalök és hátrafelé sem mehetünk, mert hátulról meg szikla van... és alszik most mindenki és beleesett a sülyesztöbe... kiáltak valakiért... segítség... jaj ni, az az ember ott a bajuszával nyul felém... olyan mint két lapát s a vége teli horoggal... hisz ez a harcصابuszu... most dühösen reám bömböl... miért kiabál ez reám?... jaj, rémes mit beszél... „bujj belé a mejjembe... bele a jukba ahuva rusnya kuzák lútt... uda bujj bele te, mert a fejred szakitom ezt a kordinát“... haha, barátom hisz maga félrebeszél; menjen szépen a helyére, ahová a

A felhozott előnyökön kívül még azért se legyen senki, ki az államnak mostani reméljük utolsó hadikölcsönénél lemarad, már azért sem, mert a hadikölcsön-jegyzés tényével mindenki hozzájárul a háboru megrövidítéséhez.

Jegyezzen tehát a hadikölcsönből ki-ki annyit, amennyit anyagi ereje megenged. Az egyesek jegyzése adja meg összeségében azt az erőt, melylyel ellenségeink felett aratott diadalunkat betetőznünk országunk fennállását és függetlenségét biztosítanunk kell.

Katonák! Bajtársak! Jegyezzünk hadikölcsönt!

Epizódok lord Kitchener indiai életéből.

Irta: Külliki.

A calcuttai deutsche Bank előtt állott Lord Kitchener, amikor véletlenül megfigyelhettem. Magas, kemény alak, nem sympatikus arccal az bizonyos. Valami brutalitás, gögös energia riit le róla. Savószinű szeme folyton a messzeségben kutat. Amellett felfedi az ember, hogy állatias vonás is vegyül belé ebbe az ördögi mi-

jegy szól, mindjárt jön a hadnagy ur és kezdődik az első felvonás . . . ej, ügyelő ur már csengetett és még nincs itt a háttér . . . az a levegős sikság . . . ügyelő ur nem birom el ezt a diszletet . . . ez az ember itten belémkapaszkodik a horgos bajuszával . . . és alá is van aknázva az egész sikság! . . . a levegő is! . . . jaj, ügyelő ur, ne siessünk ugy . . . nem fut el addig a muszka . . . jaj, ügyelő ur, ugyi most kezdődik mindjárt? . . . de én nem mehetek, mert ősszeszid a hadnagy ur, nincs még a háttér felállítva . . . meg nem is birom ráhuzni a hajonétot . . . ugyi még nem? . . . hadnagy . . . ugyi? . . . hur . . . r . . . á . . .

*

[A sebesült Tóni úr hozzánk került kórházba. Egy esti körvizitnél megszólított:

— Kérem, doktor úr, küldje el ezeket az írásaimat Dalszeghy Ila színésznőnek. Budapest. Országos Színház. És tessék megírni Öneki, hogy ma este is reagondoltam.

Megígértem ezt és a rongyos, telefirkált noteszét a zsebembe dugtam.

Másnap kitétem a zsemből és elhánykolódott leveleim közt.

Azután én is elhányódtam ebben a világfelfordulásban s a napokban — hogy csendes tűznél levél-krematóriumot rendeztem — került kezembe a notesz. Tele volt irkálva versekkel, naplórészletekkel. A versek igen gyönyörűek voltak. A versek kezdőbetűjéből Dalszeghy Ila neve jött ki. Ipsziionnal kezdődő szót nem talált Tóni úr.

Az okt. 10-ikei részlet az utolsó oldalakon volt. Nem tudom éle, hal-e Tóni úr; én sietek jóvátenni feledékenységemet és megcimezem hát, hogy]:

Dalszeghy Ila
színművésznő Önagységának
Budapest
Országos Színház.

liőbe. Mindezt betetézi a katonai szigor vonása és az angol flegma hidege.

Ez a hú portrajtja Lord Kitchenernek, a gyarmati hirhede generálisnak, akinek lelkét sok ezer ember vére vonta be örökre feketére. Még akkor világbéke volt, amikor Kitchener a chartumi hős és más egyéb címekeket kapta hóhér munkájáért.

Mikor India hadseregének főparancsnokává kinevezték, már megelőzte személyét rettenetes hire. A chartumi hős lett India egyik vezérlő alakja, aki két órán belül 50,000 dervist kaszáltatott le. Előmunkája megre-megtette a hindukat, akik félig-meddig büszkék is lehetnek volna reá, mert Kitchener bombayi születésű. Kérlelhetetlen szigorral látott munkájához. Az indiai hadsereget újja szervezte. Be kell vallani, nagy munkát végzett, annyira, hogy Lord Curson, az alkirály féltékenykedni kezdett. A két energikus férfi csakhamar összekülönbözött, aminek következménye az lett, hogy Lord Curson lemondott. Szigorúsága nem ismert pardon. Számtalan törzstiszt nyugdíjba ment. Az alantos tisztekre nagy büntetéseket szabott, a legénység más elbánásban részesült. A régi jó életnek véget vetett. Beszéli, hogy egy gyakorlat alkalmával az előre küldött train tisztjét kocsiában alva találta. Rögton fogságra vetette, még csak szóhoz sem engedte jutni. Megszorította a tisztke életmódját. Különösen elítélte, hogy a tisztke családja részt vesz a szemléken, hivatalos paradékon, ünnepegeken. Megtette, hogy odalovagolt az összegyűlt ladyk és missekhez, durva szavakkal értésükre adta, hogy menjenek haza. Mint nőgyűlölő ismerték, irtózott tőlük, — mégis valóságos legendákat meséltek arról, hogy Lord Kitchener milyen orgiákat rendezett pária-osztálybeli asszonyok társaságában. Szenvédélye volt, hogy ezeknek a lenézett állati sorban lévőeknek a közelségében érezte jól magát. Általában nem szerették, félték tőle. A jobb érzésűek horzongtak, ha csak a nevét is hallották. Személyes megjelenése elegendő volt arra, hogy oda hagyják a társaságot. Brutális akarata, hatalma rendet teremtett a hadseregben, bántó gögje azonban sok ellenséget szerzett. Mosolygni soha sem látták, — annál többet dühöngött, káromkodott. Élete egyszerű és rideg volt, magába zárkozott.

Kitchener indiai körutjában megtekintette az egyes maharadsák hadseregét. A bhópáli Begam országában a trónörökös, mint parancsnok nem állotta meg a helyét. A diszmenetnél a lovát sem tudta megülni, kétszer lebukfencezett róla, a lovasok össze-vissza kóvályogtak. Kitchener szó nélkül elmozdította állásából. Ekkor történt meg az a lehetetlenség, hogy a Begam külön kihallgatást kérve Lord Kitchener-től, felfedett fátyollal beszélt vele, térden állva könyörgött előtte, hogy lenne tekintettel óréa, ha már a fia szégyenben marad is. És Lord Kitchener engedett. A Begam ekkor hetven évét szám-lált. Eljárása páratlan volt a maga nemében. Ezt egy császárno tette, aki muzulmán.

Ennek a zord embernek a curiosum-gyűjtés volt a másik szevedélye. Egész muzeumra való gyűjtése volt fegyverekből, vázákból, bronz és porcellán tárgyakból. Mikor a mursidabádi naváb vendége volt főparancsnoki minőségben, nagy érdeklődést tanusított a családi kincstár iránt. A bengál navábok gazdagsága messze földön hires. Elsőrangú ötvösmunka remekkegész sorozata disziti a kincses kamarákat, szobákat, remekművű damaskusi szabályok drága kövekkel kirakva, gyönyörű pengék, török, csodás reliefekkel, paizsok, gyémánttal, safírral, smaraggdal kirakva, ahol másod-

rendű szerepet játszik az arany és ezüst. Serlegek, kupák, tálak, ékszerek festői összevisszaságban. Lord Kitchenert fagyos nyugalommal hallgatta a történetét az egyes daraboknak, szakértelemmel végig nézte őket. A tanulmány végén kijelentette, hogy négy darab kard és egypár más dolog szerfelett tetszik neki. A naváb hajlongások között kijelentette, hogy szerencséjének fogja tartani, ha ő Lordsága legkegyelmesebben elfogadja e szerény semmiségeket.

Lord Kitchenert afrikai és indiai szereplése nagy vagyonhoz juttatta. Csak a curiosum tárgyak értéke két és fél millió sterling volt. Valami aggszüzet boldogított vele, mint távoli rokonát. Mosolyogni sohasem látták, nála ismeretlen fogalom volt a dertüs hangulat. — Egy páran látták vigyorogni, sok köszönet azonban nem volt benne.

Tragikus halála a sorsnak reá rótt büntetése volt, elég enyhe, ha vesszük, mi csoda kegyetlenséggel üldözte halálba sok ezer nyomorult áldozatát. A „Hampschire“ hajó elsüllyedésénél hogy mit érezhetett Kitchenert — örök titok marad, — de amikor zivatar dühöng és a sziklához paskolja a hajókat az orkán az Orkney-szigetek körül, Lord Kitchenert tépi láncát, menekülni kíván. Mardosó lelkiismerete nem engedi nyugodni ...

Aktuális strófák.

Harcjelentés decz. 1-ről.

*A harc egész este dühöngött
A legelkeseredettebb
Módon.
Az ellenfelek mindent fölittak-ettek.
Ha nem csalódom:
Voltak nagy megadások
És mások
Által újabb nagy veszteségek.
A végén kistűt,
Hogy a'adt helyény sebesült
Is De ezt csak úgy említem közbe szöve --
Néhányan -- ugyan'is szabadság rőtűt állván --
A veszteségek miatt meg vannak löve.*

*A dalom
Szerint most azt fogom
Elzengení, amit egy napon
A zászlóalj parancsnokom
Mondott: — Azt akarom,
Hogy vasárnap minden alantossomnak
Tyúk főjjon a fazekába.
Vagy liba
De az sem lesz hiba,
Ha kacsza peccsnyét esztek.
Inkább a kosztunk legyen jobb,
Hiába,
Én nem vagyok barátja
A szesznek.
S jöttek a különféle pompás sülték,
De amint a k olvasó látja,
A pezsgőzésnek befutyttek.
Az alkohol mérgezéstől egyelőre nem kell félnünk.
Józanok vagyunk, de — legalább — jól élünk.*

Pont.

Két év orosz fogságban.

Irta Gallo Árpád t. zászlós.

(Vége.)

Egy III. osztályu kocsiiban lelakatolva, 18 ór argus szemei által figyelve indultunk a sokat emlegetett Szibéria felé! Alig pár kilométernyire Orenburgtól egy bravuros ugrást élveztünk végig. „A hosszú német“ — így nevezték a 214 cm. magas német bajtársat — egy óvatlan pillanatban leereszti az ablakot, — s már is kűnn van a robogó vonatból! Szabályos mélyguggolást csinál, fölugrik — s uccu neki, vedd el magad! — neki fut a nagy világnak. Az örök nemcsak hogy nem löttek utána, hanem nagy ámulatukban elfelejtettek jelentést is tenni a szállítmány parancsnok tisztnek, aki csak az esti „poverka“-nál (számlálás) vett tudomást a szökecsről. A nyomban kiküldött kozák őrjáratoknak már nem sikerült a maniakus szökötet elfogni.

— Szibéria végtelen kiterjedésű síkságán száguld 8 napig vonatunk, míg megérkezünk Novo-Nikolaevszkbe. A „bumaga“-n (kísérő irat) magunkkal hozott, még hátralevő 2 hónapi fegyházbüntetést a kivételkép udvarias fogolytábor parancsnok jóvoltából egyszerű őrizet alatt töltöttük.

Büntetésünk leteltével orenburgi példára szervezkedtünk. Megalakult a „M. kir. fogoly honvéd tiszték kultúregyesülete“, a „Legénységi segélyegylet“, a „Sportegyesület“, a tiszti könyvtár, (ennek egyetlen magyar műve Tölgyessy Mihály: A prelátus kincse vagy Dellion Emil c. rémregénye volt), a zene és énekkar, a sakkör, s az egyesülések koronája a tiszti kaszinó lett.

A legénységi segélyegyesület az orenburgi viszonyok leírása alkalmával vázolt szellemben működött, munkaköre azonban bővült, mivel a legénységi élelmézést a fogolytábor parancsnok engedélye folytán nyersen vettük fel, s kiegészítve a tiszték havi befizetésén, a látogatást tett Vörös Kereszt kiküldöttjei (Stubenberg grófnő, Croy hercegnő) adományán, a „Hilfsaction Tien-tsien“ segélyén s a tiszti egyesületek jövedelmén beszerzett élelmiszerekkel, házi kezelésbe vettük a legénység élelmézését, aminek szemmel látható eredménye a betegségek teljes eltűnése lett.

A kultúregyesület működését csak nagy vonásokban érintem, mivel kimerítő ismertetéséhez sok-sok hátsábra lenne szükség. Az egyesület kebelében magyar, német, francia, angol, orosz, olasz, horvát tanfolyamok alakultak, közigazgatási és jogi tanfolyamokat szerveztek, katonai továbbképző tanfolyam nyílt meg, s hogy az oroszul nem tudó bajtársak is tudomást szerezzenek a harc-téri és politikai eseményekről, Heti harctéri tájékoztató előadásokat tartottunk, kiadtuk a „Magyar szó“ c. szépirodalmi folyóiratunkat, amely 2 hetenként jelent meg kézírásban 40—50 oldal terjedelemben. (A „technikai nehézségek miatt“ azonban minden szám csak egy példányban jelent meg.) Szórakozásunkról is gondoskodott a kabaré társulat, amely az ének és zenekarral karöltve sok kellemes estét szerzett nekünk.

Az egyesületek működésében ezredünk ott lévő mind a négy tagja tevékeny részt vett. Palugyay Elek

főhadnagy volt a katonai továbbképző tanfolyam tanára, a Sportegylet szertorna csapatának vezetője s a Magyar szó néhány diszes címlapja is az ő művészi tehetségét dicséri. *Vladár József* hadnagy volt a kultúregyesület elnöke, a francia nyelv tanára, s ezen kívül nagy buzgalommal tanította a magyar kezdő tanfolyamot. A magyar haladó tanfolyam vezetését, valamint a heti harctéri tájékoztató előadások megtartását én vállaltam el. *Freu-wirth* Bélának igen nagy érdeme van abban, hogy a három osztr.-magyar válogatott footballmérkőzés össz-eredménye 14:1 a magyar csapat javára.

Az osztrákok a mi példánk után indulva szintén szerveztek egyesületeket, melyek azonban a mieinkkel nem lévén képesek a versenyt felvenni, — csöndesen elaludtak. Kultúregyesületük tagjai a mi tanfolyamainkat látogatták, Sportegyesületük a 3 válogatott osztr.-magyar mérkőzésen s a 2 atletikai versenyen csufos vereséget szenvedett, sakkörük rendezte sakkverseny első 4 helyezettje ugyancsak a magyar sakkör tagjaiból került ki.

Szép reményekre jogosító munkánk közepette ért a megdöbbentő hír, hogy *Öfelsége I. Ferenc József* meghalt.

Mély gyászunk külső nyilvánítását az oroszok megtiltották, egy gyászistenitisztelet, a vigalmi bizottságok s az ének és zenekarok nyilvános szereplésének megszüntése jelezte nagy fájdalomunkat.

A koronázásról értesülve a fogolytábor parancsnok maga ajánlotta fel az engedélyt, hogy a koronázás napját megünnepelhessek.

A títkon már megindult előkészületek lázas munkává fokozódtak: egyik művésznk megfestette *Öfelsége* életnagyságu képét, zászlókkal, szalagokkal, az összes magyar barakok karácsonyfáival s fenyőgalyakkal díszítettük az ünnepély s az ünnepi ebéd céljaira kijelölt barakat. Az asztalokra fehér lepedők kerültek, a „horászok“ fokozott energiával fogtak hozzá a mazs-labor készítéséhez, a „kisüstösök“ részvénytársaság „ipartelepük“ teljesítőképességét a végsőkig kihasználták a visszamaradt törköly és sóprú kifőzésénél, a menage-bizottság napról-napra gyűlésezett, hogy megállapítsa az ünnepi menüt.

A hivatalos ünnep után, amely hálaadó istenitisztelethől s ünnepi tisztigyűlésből állott, megkezdődött a himnus eléneklésével a díszebéd, amely cigány és bor mellett hajnalig tartott.

A minden oroszok hatalmas cárijának bukása, az orosz forradalom, teljesen váratlanul, máról-holnapra ment végbe. Egy zseniálisan előkészített forradalom impresszióját keltették bennünk a gyors egymásutánban lefolyt események; intézői azonban nem számoltak a következményekkel, nem tudták a forradalmat a kezdet szellemében tovább vezetni: felütötte fejét az anarchia, szétzüllött a hadsereg, megszünt minden szervezet működni, — így várja most a hatalmas Oroszország elkerülhetetlen sorsának beteljesedését: a bukást.

A hazafiságot nem telt szájjal, puffogó mondásokkal kell bizonyítani, hanem azzal, hogy van szívetek a haza oltárára tenni pénzeteket.

Repeszdarabok.

Rovatvezető: *Dongó.*

A hűségeskü.

1916 decemberében történt, mikor az új esküt kellett letenni a harctéren. Egy kisebb szemle alkalmával az ezredparancsnok kérdezte, hogy van-e még valaki, aki nem tette le az esküt? Egy cigány baka ezt hallva, nagyon nyujtogatja fölfelé a kezét. A társa oldalba böki, hogy hallgasson, mert együtt tették le néhány nappal ezelőtt. Észrevette ezt a századparancsnok, aki a szemle után odamegy a cigányhoz, hogy miért nyujtogatta a kezét. Talán nem emlékszik már, hogy a multkor felesküdtött?

— Hadnagy ur kérem, azt gondoltam, hogy azt tetszik kérdezni, megesküdtem-e már a — feleségemmel? ...

Pontos tájékozódás.

Kiküldték az őrmestert, hogy szakaszával menjen el a 140-es magaslatra s ott állítson tábori őrsöt. Az őrmester elmegy ...

Másnap mennek megvizsgálni a tábori őrsöt, hát megtalálják egy — mocsárban. Kérdezi tőle a tiszt, hogy: hát ez a 140-es magaslat?

- Igenis!
- De hiszen ez nem magaslat, hanem mocsár!
- Kérem itt van a magaslat!
- Hát hogyan állapította meg?
- Tessék velem jönni!

Elvezeti néhány lépéssel előbbre s ott rámutat egy cövekre, melyet valami felmérés alkalmával vertek be és ott maradt. Diadalmasan utal a rajta levő számra — 147.

— Hát kérem itt van 147-es. Innen visszafelé számítva 7 lépést, ott kell lenni pontosan a 140-es pontnak.

Önálló töprengés.

Mi a legjobb tökebefektetés? (•ΠΟΙΟΤΕΡΟΝ Ψ)

Bánásmód.

A legénységgel szépen kell bántani. Nem szabad pofozni, vagy durván szidni.

Az egyik századparancsnok látogatóba megy a szomszéd századhoz, ahol találkozik egy volt bakájával. A hadnagy érdekli dik dolgai folyása iránt.

- No, hogy élnek öreg?
- Hadnagy úr kérem, nem jól.
- No, mi a bajuk? Hiszen a századparancsnok úr jó ember.

— Hát kérem alássan, mióta itt vagyok még nem szidott meg és egyszer sem vágott pofon. Már pedig, aki nem káromkodik és nem pofoz, jó ember nem lehet ...

Hogy meg ne nehezteljen.

Elővezetik a bakát pótzászlóalj-kihallgatásra. Szabadságot akar kérni, mert beteg a nagybátyjának a só-

gornője. Az elővezető tiszt kioktatja, mit kérjen, hogyan kérje. A baka utána mondja rendesen: Alezredes úr, Berki János honvéd alázatosan kérek öt napi szabadságot. Eddig tehát rendben van a dolog. A honvéd vár. Sokáig, körülbelül fél óra hosszáig. Látja, hogy bemegy az alezredes úrhoz egy szakaszvezető egy hadnagy úrral s hallja, hogy odabenn valakit összeszidnak. Drukkal hogy majd nem fogja megkapni a szabadságot. Végre ő megy be a parancsnoki szobába. Feszés vigyázz-állásban megáll s nagy hangon kivágja: — *Ezredes úr, alázatosan kérek öt napi szabadságot. Az eredmény persze az, hogy nem kapja meg, mert nem ismeri parancsnokának rendfokozatát.* — A kihallgatás után megkérdi tőle az elővezető tiszt, hogy miért szólította ezredesnek az alezredes urat, hiszen a kihallgatás előtt ki lett oktatva, mit kell mondania.

— Hát kérem alásan, feleli, hallottam, hogy az alezredes úr összeteremtette az elébb a szakaszvezető urat, gondoltam, igen haragos lehet, hát hogy biztosabban megkapjam a szabadságot, azért szólítottam ezredes úrnak, hogy rám is *meg ne neheztesen.*

Palócok a terepben.

Akkoriban történt, mikor a pótzászlóalj túlszűfolt irodáit kissé szellősebbé kellett tenni s az ügyvezetés egy részét, az állományvezetőket áttették a várostól bérrelt, Szent János állomás melletti közfürdő helyiségeibe...

Jóképű palócok, ráncos, barna kezű népfelkelők vonulgattak be s mielőtt a pótzászadokhoz kerültek volna, az irányító irodából, irataik kiegészítése végett leküldték őket az állományvezetéshez, mondván: „Menjenek le a kis állomás melletti fürdőbe, ott majd eligazítják kendteket s ha végeztek, jöjjenek ide vissza!”

Le is ballagtak motyóikkal egyetemben s vagy két óra elteltével meg is jöttek s jelentkeztek az irányítónál, ki az irataikat kérte, de nagyot nézett, mikor látta, hogy az iratok csak olyan állapotban leledzenek, mint mikor leküldte őket. Megkérdi tőlük: „Hát nem voltak lenn a fürdőben, nem mutatták meg ott a vörös céduláikat?”

„Voutunk háót” mondják „meg is fürösztöttek bennünket, oszt mikor a cédulánkat mutogattuk, aszonták, háót mos máor fizetnyi!”

Igy fürödtek meg a jó palócok az Urnak 1917-ik esztendőjében, belenyugodva a sors ekkénti végzésében...

Egy szerelmes levél.

Most arra gondolok,

A világon mégis a szerelem a legnagyobb dolog.

Egy levél, milyen vékony,

És mégis tenger örömet és boldogságot hozhat.

S a szerelem, milyen találékony,

Nem fér az ember fejébe.

Lám Kovács honvédnek a babája,

Turósrétest küldött — levélbe.

Tont.

A 16. honv. gyalogezred története a román harctéren.

Irta: *Dr. Máriássy Lajos* főhadnagy.

(6-ik folytatás).

Az ellenséges tüzérség ezalatt a Mocsár 616 magaslatra romboló tüzet ad le állandóan. A harc az egész vonalon tombol s a 16 II. zlj. a Mo. sár ellen intézett számos támadást, amelyek közül különösen a Böröktető felöliek voltak rendkívül nehezen feltartóztathatók, véresen visszaveri s a meg-megujuló rohamok erejét is megtörve, az ellenséget a harc feladására kényszeríti. Közben a 11 I. zlj.-nál is tisztásodott a helyzet s a román támadás délután 2 óra tájban már az egész vonalon vissza van verve! Az ellenség mindenütt a kiindulási pontjára özönlik vissza, azonban a Böröktetőt — minden valószínűség szerint egy újabb támadás esetére bázisul — tekintélyes erőkkel megszállva tartja továbbra is.

Ez volt az ezred első kemény összecsapása a románokkal. Itt szenvedtünk érzékenyebb veszteséget: is 20 halott, tekintélyes számú sebesült, amely azonban az elért eredményhez képest és az ellenség véres áldozataihoz viszonyítva minden fájdalommassága mellett is, aránylag csekély volt.

A román haderők Szászrégen felé való előrehaladásukban sziktafalr: bukkantak, amelyért minden támadásuk véres fejjel omlott össze.

Az utolsó két nap küzdelmeinek tanuja volt dr. Radó Antal, a „Pesti Hírlap” és Richárd R. Bermann a weni „Zeit” munkatársa, akiket az ezred vendégül látott. Előbb említettnek a „Pesti Hírlap”-ban remek tollal megírt cikke a történelmi hátségnak megfelelő, igazságos képet fest az ezred akkor hősi küzdelméről és tapasztalatokból leszűr, mozaikszertien, színesen összerakott lelkes benyomások subjektivitása dacára is!

Ugy látszik, hogy az ellenség a következő napokat kötelekeinek rendezésére, kiegészítésére, a hégagok kitéltésére s a pihenésre használta fel. Második zászlóaljunk masnap (október 4.) délután folyamán a Böröktetőn magukat még makacsul tartó ellenséges részeket elűzi. Járóreink az előterepnek az ellenség től való teljes megtisztítása alkalmával az ellenség előző napi véres veszteségeit élénken szemléltető adatok birtokába jutnak. A Böröktetői részen — tehát az arcvonal egy csekély részén — igaz, hogy a támadás hullámai itt tornyosultak legnagyobbra, — számos román halottat temettünk el, több mint 100 puskát, 10 szekerre való szerelvényt zsákmányoltunk. Súlyos veszteségüket mutatta még a nap folyamán állandóan tartó sebesültszállítás Görgényorsova irányában.

Végre október 5-én az ezred támadásba mehetett át. A délen történt események (nagyszabeni győzelem) a támadás talaját hathatósan előkészítették. A románok érezték, hogy a Hargitta áll a hátuk mögött s mi sem maradtunk tovább passzív szereplők, tehát megkezdtek visszavonulásukat. Ennek megállapítására kiküldött járőreink azonban a Magurán és D Lungon kora reggel még ellenséges táborát őrszonalba ittköznek.

Dél előtt 8 óra 30 perckor érkezik táviratilag a hadosztály parancsa: tőlünk északra Lengerer ezredes csoportja egy zászlóaljjal Görgényszentimre keleti szegélyre, egy zászlóaljjal Sóshegyre (melyet az ellen ség okt. 3-án megszállott és azóta birtokában tart) támad s azokat birtokba veszi. Daubner ezredes csoportjából a 16 II.

zászlóalj a Magurát, a 16. l zászlóalj a D. Lungot foglalja el. Ugyanekkor a 10-ik honv. gyalogezred Cotiát szállja meg. A támadási parancsot a csoportok készenlétük mérve szerint, egymástól függetlenül hajtják végre.

Az ezredparancsnokság részletes intézkedése szerint az első zászlóalj a támadást 3. századdal hajtja végre: egy század 2 géppuskával maga elé erősebb járőröket, esetleg szakaszokat tolvá, első vonalban, egy század a D. Lungtól délre levő (Felsőorosi „ö“ betűjénél) magaslatra támad, egy század pedig tartalék.

A második zászlóalj 3. századdal a Magura 654 magaslatra, egy századdal pedig Kincses községen át a Magura és D Lung közti 599 magaslatra hajtja végre a támadást. Utóbbi század egyuttal összekötő harccsoport a 16. l. és 16. II. zászlóalj között. A magaslatok (Magura 599 magaslat, D. Lung, D. Lungtól délre) elfoglalása után kelet felé a felderítés erélyesen megkezdendő.

A harmadik zászlóalj a második zlj. támadásához, illetve térnyeréséhez alkalmazkodva a Mocsár 616 magaslatról Bőrökötető 588 magaslaton át követi utóbbi.

A második zászlóalj a Sóshegyre támadó 11. l. zászlóaljat tüzével szintén támogatja.

Támadásunk délelőtt 9 órakor rövid tüzcsergi előkészítés után megindul s azt csakhamar siker koronázza.

Délelőtt 11 órakor az első zászlóalj a D Lungot már birtokába veszi. Itt azonban a megszálló századot számos ellenséges ellentámadás éri. Ezek a hatalmas ellentámadások eredményezik, hogy bár a második vonalban levő század tűzbevetése, a tartalék előbbre vonása is megtörténik s ebből kifolyólag a fokozatosan hevesbedő harcok következtében az 1. zlj. üresen maradt főállásának megszállása céljából a 16. 9 század a Priporolni mögé tolatott el, mindez nem tudja a mérleget javunkra billenteni. A D. Lung többször cserél gazdát! Az ellenség itt küzdő része az előző napokban tanusított magatartásával éles ellentétben kiválóan, igen vitázul harcolt. Az ide-oda hullámzó harcot a második zlj. kedvező beavatkozása döntötte el végleg javunkra, amely fozatosan előnyömulva a Magura előtti 620 magaslat erősebb tűzharc után elfoglalta, majd a 11. l. zászlóaljat a Sóshegy birtokbavételénél hatalmasan segítve, a Magura 654 magaslatához jut támadásával.

A Magurát azonban arctámadással a 40—50"-os meredek miatt lehetetlen elfoglalni.

Hogy fegyvereink Olaszországban győzedelmesen nyomulhassanak előre: nyissátok ki pénztárcáitokat s támogassátok a fegyvereket pénzzel.

Kitüntetés, előléptetés.

Adatainkat csak a forrás megnevezésével szabad felhasználni.

Tiszti kitüntetés és kinevezés.

Csillaghullás. A f. évi 154. sz. Rendeleti Közlöny (sz. ú. szerint Ó császári és apostoli királyi Felsegje legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott: tényleges állományban 1917. évi nov. 1-ével 1917. november hó

1-ei ranggal ezredessé: Sáfrán Géza alezredest. Százados: Misky Aladár főhadnagyot (73). Főhadnaggyá: Horkay Gyula (11) és Siterli András (22) hadnagyokat. Százados gazdaszati tiszté: Steinitz Rezső (3) főhadnagy gazd. tisztet. — A tartalékban századosú: Masznag Emil (28) és Pollák Jakab (39) főhadnagyokat. Főhadnaggyokká: Kádas Jenő (61), Pitta Vilmos (117), Skrovina Andor (119), Végh István (151), Spilmann János (239), Paulovits József (317, Gratulál a szedő.) Petrusz János (323), Csetneky Béla (439), Mydló Antal (490), Gembiczky József (504), Petrovics Gyula (526), Majoros József (526), Varga Károly (537), Simon Gábor (542), Labos László (584), Kuchár Gyula (586), Zorkóczy József (588) és Dombi Rezső (590) tart. hadnagyokat. Hadnaggyá: 1917. febr. 1-ével február hó 1-ei ranggal Nagy Árpád (4219), Onda Árpád (1098/14) és Eisenkolb Alfonz (3413) zászlósokat. 1917. évi aug. hó 1-ével december hó 1-ei ranggal Lehoczky Andor (3584) Kiss Zsigmond (1140) és Czelder Gyula (295) zászlósokat. — A gazdaszati tisztikarban Főhadnaggy gazd. tiszté: Szlatinszky András (2) hadnagy gazd. tisztet. — A szolgálaton kívüli viszonyban Századosú: Gescheidt Zoltán szkv. főhadnagyot. — A m. kir. népfelkelésnél Századosú: Krompecher Dezső és Mantuánó Ernő főhadnagyokat. Hadnaggyá: dr. Brettner Elemér és Fábián Ernő zászlósokat. — A századosi címet és jellegét a szolgálaton kívüli viszonyban dr. Eger Ferencz szkv. főhadnagynak; a népfelkelésnél Horváth Albert, dr. Seidner Móricz, dr. Rubovics László, Skripény János, dr. Teeczky György, Weiser Márk, dr. Gergely Ödön nf. főhadnaggyoknak. (A zárjelben lévő számok a rangszámot jelentik)

A 156. sz. R. K. hozza Brezina Gyula hadnaggy kitüntetését. A legfelsőbb dicséző elismerést kapta utjól. Öfelsége a király a következő kitünteléseket adományozni méltóztatott: *Rozsnyai* Kálmán századosnak a 3. o. katonai érdemkeresztet (Beosztva a 12. honv. gy. ezredhez) *Fizély* Gyula t. hadnagynak a 3. o. katonai érdem keresztet. (Beosztva a 18. h. gy. e.) *Mayer Béla* és *Márton József* t. hadnaggyoknak a legfelsőbb dicséző elismerést, (beosztva előbbi a 313, utóbbi a 14. h. gy. ezredhez).

A m. kir. 39. h. gy. hadosztály által az 1. oszt. vit. éremmel lettek kitüntetve *Süle* Dénes, *Májer* Dezső *Valgon* Dezső t. hadnaggyok és *Fukasz* Mihály t. zls. *Köröm* Árpád főhadnaggy és *Szászi* Sándor tart. zászlós a 11. o. vit. éremmel.

Kinevezés. A cs. és kir. 66. gy. e. parancsnoksága f. évi november hó 2-án *Guy* Tivadár őrmester hadapródjelöltet t. zászlóssá és *Breznay* Ferencz tizedes hdj. őrmestert hadapródjelölté léptette elő. A pótzászlóalj parancsnokság *Rámay* Mihály ec. ő. őrmestert tart. zászlóssá nevezte ki. A cs. és kir. 5. gy. e. parancsnoksága *Mihalik* Géza őrmester hadapródjelöltet f. hó 16-án t. zászlóssá nevezte ki.

Legénységi kitüntetések.

Koronás arany érdemkereszttel a következő altisztek lettek kitüntetve: *Reich* Miksa őrmester, *Varga* László őrmester és *Steiner* Sándor l. o. fegyvermester.

II. oszt. vit. érmet kaptak: Stankó Mihály szkv. Pinczéd, Virizlai Gábor szkv. Tata, Filader János szkv. Losonc, Szabó Gábor szkv. Pátka, Szklénka János szkv. Pencz, Varga István szkv. Óvár, Zólyomi János Ipolyvorbó, Kovács Sándor Mezőkeresztés, Simonfi Mihály Verőcse, Botos András Kölcse, Vecsernik József

Bökönye, Zobolyák János Tiszánána, Pistár János Nyirbök, Lukács Mihály Rudabánya, Sereg József Mezőkövesd, Domenik József Osgyán, Horváth Mihály Nyirbaktá, Balázs Sándor Csomatelke, Varga Ferenc Dejtár és Tari József Arad tizedesek, Balázs Lajos Zubogy, Simon János Kalonda, Kovács György Zombor, Oltmár József Törincs, Ráki Imre Zádorfalya, Hrúz István Erdőtarcsa, Horváth János Zsély, Koczka János Ecség, Kalina József Besztercebánya, Jaczkiv Mihály Havas-köz, Vad András Dévaványa, Csesznák János Patvarcz és Szekerka Pál Losoncz örvezetők, Nagy Ferenc Néza, Megvégy Mihály Feketebalog, Kofler Sándor Nagybocskó, Veidig József Kohárháza, Murgas György Szelcse, Balikó Tamás Garamszentandrás, Bisztricza Abraham Toronya, Novák János Sterbánhegy, Kocsur István Kéthodony, Janostyák János Ofília, Nagy Gyula Meszlény, Sztolcz János Parócza, Kulich Pál Mátyásfalva, Pátaky János Szögsszentiván, Bódi Sándor Dejtár, Oláh József Málnapatak, Pavak István Zoltán Komárom, Mráz János Zólyomlipcse, Csaboda Dezső Tereske, Sötér István Pogony, Szabó Mihály Nagyfűged, Kruppa József Csetnek, Papp Miklós Magasfalu, Farkas Antal Gesztes, Laczkovszki Pál Felsőpetény, Sziráczki Pál Vanyarcz, Schnemann Nándor Nagyoroszi, Hroncsok András Herencsvölgy, Kapás Kálmán Nagyiván, Wágner János Breznóbánya, Berki János Losoncztamási, Gecső János Ispánmező, Szankó János Veszprém, Csics János Nagyszalatna, Kollár Gyula Herencsvölgy, Zubál József Garamszécs, Radics Géza Mátraszéle, Alatyáni József Fegyvernek, Mertus János Gócs, Szmrég György Kisfeketepatak, Harazin Lajos Patak, Mocsarnyak György Petrova, Szomora Bertalan Kisterenne, Mojs Tódor Tiszafeléhéregyháza, Somogyi Mihály Valacerdőd, Kasza János Zalavég, Viboch Máté Végles, Szikora József Feled, Burján András Lőrinczi, Dózsa Gábor Tápiószécs, Szlobodnyik János Kulásó, Varga István Nagyoroszi, Lucza Károly Kishárkány, Cseh András Tápiószentmárton, Kresák János Zagyalőrinczi, Tóth Kálmán Kisuiszállás, Ongai János Mezőkövesd, Suljan Pál Nagyberce, Flóre János Nagykkikinda, Pavlicsek Mátyás Zorlenovič, Koreny István Helpa, Piecka János Zólyomlipcse, Hudi János Bábaszék, Horváth Zsigmond Abódszalók, Kamenics József Felsőpálfa, Tóth Imre Ecsed, Freimovits Chaim Bedőháza, Szerda István Obecse, Kapusztá György Erdőbádony, Simkó Kálmán Tótpelsőcz, és Godó Kálmán Ságufalu, honvédek.

I. oszt. vit. éremmel a következőket tüntette ki a 39. honvéd parancsnokság: Kovács Lajos szkv. Garamnémetfalva, Kovács István szkv. Nógrád, Rosenfeld Jenő tizedes Vác, Rózsa Lajos tizedes Panyidárdócz, Bálint András tizedes Klenőcz, Oláh László tizedes Salgótarján, Jakab János Salánk, Varga Gábor Apa, Rapsány György Klenőcz, Novék Nándor Málnapatak, Komora Ede Salgótarján, Noszály György Fűrészfalva és Gombasan András Nagyócsa honvédek, Novák János Markuska, Lovass Pál Barátca és Sztrelec János Divényoroszi örvezetők.

Bronz vit. éremet kaptak: Lukács Gyula szkv. Fülekpüspöki, Ferjancsik János Felsőstübnya, Ruzsnyák Géza Csetnek, Vankó István Kiskürtös és Buris József Alsószabadi, tizedesek. Hrabovszky István Királyhegyalja, Ragályi Pál Suhafó, Bulejsza Imre Rétság, Varga Márton Dejtár és Molnár József Füleksávoly örvezetők. Molnár Bertalan Diósgyőr, Rezák Ferenc Kosd, Svant-

ner János Póltár, Csomor Mihály Zagyaróna, Konkoly János Ujlubtó, Krnács Rezső Herencsvölgy, Bakos János Mátramindszent, Husák István Mátramindszent, Györki András (?), Bruhács Lajos Zólyomlipcse, Dirazseri István Hollókő, Tari Mihály Tar, Karabinec János Feled, Fejes András Kisgömör, Figei Géza Szutor, Németh István Sajószentkirály, Duna Béla Rozgony, Komár János Liptótelep, Harnócz János Sajónárdfalva, Lucza István Kishárkány, Gyébi Boldizsár Murakirály, Jarema György Felsőkalócza, Chovanez György Nagyszalatna, Veress Pál Klenőcz, Pecze András Péterréve, Majercsek István Garamszécs, Kónya György Noszvaly, Friedl Aladár Rozsnyó, Pethő Gyula Balassagyarmat, Vas János Oszfalva, Haskó Dániel Losoncz, Zsilko Gábor Dejtár, Tóth István Fábriánháza, Jakubecz János Érsek-vadkert, György István Salgótarján, Kuchta János Tiszolcz, Orosz Ferenc Salánk, Zémkó Mihály Nőtincs, Kardos Mihály Ebergőcz, Mede András Egyházashást, Molnár Pál Zabar, Molnár Péter Zalahashágy, Zatykó Ferenc Füle, Radics Mihály Nógrádmegyér, Zatykó János Herencsvölgy, Enlberger Béla Szécsény, Géczy Ferenc Magyargéc, Fehér János Keszeg és Jobbágy István Rétság, honvédek.

Vaséremkeresztet kaptak: Bucsán Gyula szakaszvezető Besztercebánya és Horváth Miklós honvéd Füzérkomlós.

A m. kir. 309. honv. gy. ezredhez beosztott Kecs-keméi Mihály népfelkelő szkv. az ellenség előtt tanúsított vitéz és bátor magatartása elismerésül a porosz királyi ezüst harcoséremmel lett kitüntetve.

A m. kir. 313. honv. gy. ezred parancsnoksága Bánszky András őrmestert törzsőrmesterré, Moravcsik András és Dianicska Samu örvezetőket tizedessé, Bujtár Pál, Lukács Adolf, Serényi Ferenc és Borbély Lajos népfelkelőket örvezetőkké léptette elő.

A m. kir. 314. honv. gy. ezred parancsnoksága Bleicziffer József és Sloszjarik Márton népf. örvezetőket tizedesekké, Hodor Pál, Plavec András és Mikula István ujoncokat örvezetőkké, Danielics Pál őrmestert törzs-őrmesterré léptette elő.

A m. kir. 315. honv. gy. e. parancsnoksága Kohacs Pál örvezetőt tizedessé, Szpodnyák György tizedest szakaszvezetővé és Tóth Lajos honvédet cz. örvezetővé léptette elő.

Előléptetés különféle alakulatoknál. Szekeres József örv. c. tizedessé, Filicsek Gyula tiz. c. szakaszvezető c. őrmesterré, Havas János örv. tizedessé, Hrudál József ujonc örvezetővé, Grünbaum Lipót tizedes c. szakaszvezetővé, Finkay Benedek npf. örvezetővé, Nadas Jakab tiz. cz. szakaszv. val. szakaszvezetővé, Sighoffer Sándor c. ö. örvezetőt tizedessé, Pósa Dániel tizedes cz. szakaszvezetővé, Csincsura József és Rapa Pál tizedesek szakaszvezetőkké, Mosonkői István örv. tizedessé, Hr. n Mihály npf. örvezetővé és Löwy Dávid npf. tizedes szakaszvezetővé léptek elő, Kürti Adolf tizedes, c. szakaszvezető szakaszvezetővé, Stiede Simon örv. tizedessé.

A pótzázólalj parancsnokság Hilmer István c. é. ö. örvezetőt tizedessé, Balassa Imre és Fekete Győző népfelkelőket örvezetőkké léptette elő.

A m. kir. 313. honv. gy. ezred parancsnoksága a következő örvezetőket léptette elő tizedesekké: Kupecz János, Kosik András, Rudas Dávid, Fekete Mátyás, Tóth András, Szegedi József; örvezetők a következő népfelkelő ujoncok lettek: Balog Ferencz, Nagy János, Hermann Sándor, Ruzsányi András, Raffay János, Mohán István.

A fogoly honvéd.

Nagy Oroszhoz egy zugában,
Hol ember is alig él,
Kis falnak háza előtt
Honvéd baka üldögél,

A hön szeretett hazáért
Küzdvé fogságba esett,
Lehozták ide, azoktól
Távol, kiket szeretett.

Néz, néz és a nyugvó napba
Szemeivel bemeztül . . .
A vitéz borus arcára
Sugáritól fény derül.

S könnyezve sóhajt szivéből:
«Oh a magyar napsugár
Sokkal melegebb, fényesebb . . .
Az mikor ér megint már . . .?!»

Mikor jön el az az idő,
Amikor ott lehetek
Azoknak kedves körében,
Akiiket én szeretek . . .?!»

Lenyugodott immár a nap,
Imára hív egy harang;
Elcsendesül a kis falu,
Nem hallatszik semmi hang.

Lenyugszik a honvéd baka
És elalszik csendesen
S ott van álma gyors szárnyán hol
Melegebb sugár terem.

Maros Miklós.

Fegyver nélkül sem, de pénz nélkül sem lehet háborút viselni. Jegyezzetek a VII. hadi-kölcshözre.

Elmélkedés egy helyzetjelentésen.

Küldöm a helyzetjelentést a zászlóaljnak. Sok apró századparancsnoki jelenteni valót nem számítva, az egésznek a tartalma: a helyzet változatlan.

Nem történt semmi. Megkaptuk a rendes délelőtti porciót a muszka tűzértségtől s azon túl csak megszózott, barátságos, csendes golyóváltások voltak a két árok figyelői között. A muszka figyelők kotnyeles, vékonyhangú puskáinak szavára haragos dördüléssel feleltek ami öreg bakáink Mannlicherai. Csendben mult el a nap. Nem történt semmi. Csak éppen hogy az egyik muszka lövés felelet nélkül maradt. Odatalált, ahová szánva volt: beszaladt az előreszökkelő „S” pont figyelőpáncéljának nyílásán s a Mannlicher haragos szava

nem válaszolhatott neki. Robbanó golyó volt. A nyakán érte az öreg L. bácsit. Mire behozták hozzám, halott volt.

Meghalt. Olyan különös érzés . . . Hiszen annyian meghalnak. Otthon is. Hát még itt, messze az édes otthonról, a sziklás, havas, farkasokkal teli erdőkben, az oláh határon! . . . S mégis . . . Milyen jó kedve volt még ma délelőtt, amikor az árokban találkoztam vele. Vidáman, jókedvűen felelt, amikor megszólítottam — most szótlán, véres hulla s holnap-holnapután talán már csak a számát tudják. Nem is az ő számát, csak a sirkeresztjét . . . Istenem, alig egy hónapja van itt a zászlóaljunk, nem történt semmi különös, a helyzetjelentések mind a változatlan helyzetről szólnak s a keresztek száma már majd egy félszáz. Az övé, L. bácsié a negyvenötödik. Fogja-e tudni valaki egy hét múlva, hogy ki fekszik alatta?

Senki. Holnap, vagy holnapután meg fog jelenni az ezredparancsban, hogy

„A hadsereg főparancsnokság Op . . . sz. rendeletével reám ruházott jogomnál fogva, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért az ellenség előtt elesett L. István 11. szdbeli népfnek a bronz vitézségi érmet adományozom . . .”

Aztán elfelejti mindenki, senki sem fog rá visszaemlékezni, hogy kicsoda is volt hát azaz L. István népfelkelő.

Otthon pedig, a távol felsőnégrádi faluban egy gyászruhás özvegyasszony s négy nevetlen kis árva várja haza a soha vissza nem térő családfőt.

Szól a telefon. A zászlóaljtól a helyzetjelentést sürgetik. Ugy látszik, nagyon soká elgondolkoztam felette. Sietve aláírom s már viszi is a küldönc a zászlóaljparancsnokság felé.

Nem történt semmi . . .

S.

Hírek.

Advent 1917.

A hegyek mögé kutat esténként pár gondolatom, ami megmaradt még köd és eső-halkított magam-ámitására ebben a késő őszben; a hegyek mindig a régiék és jószágosan rejtegetnek előlünk valamit, hogy elgondolni lehessen. Hogy elgondolni lehessen más világokba (a hegyek mögé), ami szebb lehet és melegebb színekkel festett, hideg estéink és napjaink valóságánál. Am elvesztettünk valamit, amit később mindig sajnálni fogunk, akaratosan vesztettük el és most már csak gunyosan merjük említeni, mert fáj: két bámuló, csodalátó gyermek-szemünk . . . . Azóta nem hiszünk a kézzelfoghatatlanban, aki azelőtt pajtásunk volt, mert mesének nevezték és pár éven át puha kezével játszott velünk, míg egy napon ráültünk a Jóságosra s most már hiába csókolnánk.

Pedig jó lenne még: mély harangszóra megrendülve a hegyek mögé kutatni tekintetünkkel, biztosan

érveze, hogy jönnek barátaink nemsokára — már valamely felhőn utaznak és ott, azon a nagy-nagy hegyen fognak leszállni a földre — ahogy litániáról jövő furcsa öltözetű nénék mesélik, — kisöcsém, hugocskám, bizony! — Először szakállas, fehér, öreg, apó jön! De jó emberke ez istenen!: csupa édes szó beszéde, (csak kezében virgácsot tart) csupa arany a süvegje, (csak zsákjában van egy vaslánc!) ajándékot hoz a jóknak! (csak hogy mi lesz a rosszakkal!?) — Kisöcsém, hugocskám bizony! Aztán alszunk még egy párat és uram fia, megint egy este: száz fenyőfán száz gyertya, száz gyertyán száz láng, nagy fényesség, nagy melegség, nagy szeretet... és az ablak alatt ének: Mennyből az angyal...

— Kisöcsém, hugocskám, bizony! — én is a hegyek mögé kutatok este, ahonnan barátainkat vártuk csodalátó, bámuló gyerekszemmel, litániás öreg asszonyok mesemondása alatt... És szeretném, ha a mesemésziről hajózó felhőkből valaki kilépne arra a nagy-hegyre, valaki, akit többen várnak már, mint a jószágos öreg öreg Szakállast. Szeretném, ha csak sejtethetném a mögött a nagy-nagy hegy mögött őt, akit régen valami ócska illusztráción láttam. Pálma ág volt a kezében.

Oberon.

Híreink közlését csak a forrás megnevezésével engedhetjük meg.

Következő számunk december 15-ike helyett 20-ikán jelenik meg — tekintettel az ünnepekre. Karácsonyi számunkat gazdag tartalommal, sokszoros terjedelemmel, színes műmelléklet'el és Tichy Kálmán festőművész által rajzolt, két színnyomású levelezőlappal adjuk kedves olvasóközönségünknek. Előfizetőink — természetesen a lapot — rendes árban kapják. Példányonkénti ára 60 fillér lesz.

Búcsú. Hadffy Imre gyalogsági tábornok, br. Giesl lovassági tábornok és Balassa ezredes, vezérkari főnök november hó 15-én az ezredet meglátogatták. A látogatás célja búcsú volt az ezredtől, amennyiben ezredünk felsőbb parancs folytán kilép a Vf. hadtest kötelékéből.

Hálaadó istentisztelet November hó 18-án hálaadó istentisztelet volt az ezredkápolnában abból az alkalomból, hogy királyunk szerencsésen megmenekült az Isonsó mentén ért balesetből.

Uj segédtsiztek. Amint más helyen is jeleztük, ezredsegédtszűnket Niedermann Béla százados, az ezredparancsnokság a pótzászlóaljhoz vezényelte, helyette a segédtszűt teendőket Császár Géza százados vette át, aki mellé Filla Lajos századosot osztották be. — Az I. zászlóalj segédtszűjtje lett Koszka Gyula hadnagy, ki a pótzászlóaljhoz vezényelt Eberhardt Pál hadnagyot váltotta fel. — A III. zászlóalj segédtszűjtjévé Murányi János zászlóst neveztek ki Alföldy Vidor hadnagy helyett, ki ezen teendők alól felváltását kérte.

Arató különítmény bevonulása. Az Alsófehérmegyébe kiküldött aratómenetszázad visszaérkezett ezredünkhöz november 17-én. E különítménnyel bevonult Solyom Zoltán hadnagy, aki az I. zlj. gazdasági hivatal, Walcz Béla hadnagy pedig a III. zlj. gazdasági hivatal teendőit vette át; Appelcz Balázs zászlóst az I. zlj.-hoz osztották be.

Pótzászlóaljhoz vezényelt tisztek. Niedermann Béla százados, Klausmann Albert, Gyurkovics Lajos, Szmda Gusztáv, Erdős Károly, Bucskó Sándor és Eberhardt Pál hadnagyok, Ubrankovics József törzsrörmester.

Áthelyezés és beosztás. Köszter Géza százados a műszaki század parancsnokságával bízott meg. — Valent András hadnagy a 4. Ivankievits Jenő hadnagy a 6. század parancsnokságát vette át. — Valgon Dezső hadnagyot a Berszán-csoport segédtszűt teendőivel bízott meg. — Marcsek Lajos zászlós a Berszán-csoport aknavető és felderítő szolgálatát látja el. — Berts János zászlós a II. gp. századhoz osztott be.

Kiképző csoportok irányított zászlósok. Továbbképzés céljából a kiképzőcsoporthoz irányították Freiwirth Dezső, Gutfreund Antal, Murányi Károly, Reinlein Antal és Varga Ernő zászlósokat.

Kórházból az ezredhez bevonult legénység. Lőrincz János honvéd (I. géppusk. század), Kerschbaum Mózes honvéd (műszaki század), Majer József őrzető (8 század), Szpirják György honvéd (2 szd), Lihan Máté honvéd (3 szd), Zemény Mihály honvéd (10 szd), Bereki János és Hanczay Albert honvédek (8 század), Bucsán Gyula szaktvő (ezredtörzs telefon oszt.), Rajcsok János honvéd (II. géppusk. szd), Marko Rudolf honvéd (ágyus szak.). Zárjelben új beosztásuk.

Szabadságot tisztek. Szabadságra mentek: Dr. Máriássy Lajos, Köröm Árpád, dr. Szirtes Szigmond és Münszter Jenő főhadnagyok, Tomcsányi Lajos, Tóth Lipót, Stollman Tibor, Berács Zoltán, Hornyánszky László, Süle Dénes, Paulovits József és Braun Sámuel hadnagyok, Szöllös János, Korpás István, Lieszkovszky Ferencz, Foltányi Béla, Berts János és Sikur Károly zászlósok.

Adományok a múzeum részére. Ezredmúzeumunk nő, gyarapszik. Tisztek és legénységi állománybeliek egyaránt fáradhatatlan buzgalommal küldik emléktárgyaikat és sajátkézített apróságait hozzánk. Legutoljára a következő adományok érkeztek be: Holesch Béla hadnagy 1 karikatura rajz, Kún Adolf őrzető 2 drb olajfestmény, Vadász különítmény 2 darab srappell kupak és 1 drb orosz fegyver, Zacharecz János honvéd vadászkülönítmény: gyalogsági lövedékekből készült cigarettaszipka, Kristófik Mihály aknavető osztágbeli honvéd 1 drb aknavető modell, Danko János aknavető osztágbeli őrzető 1 drb dombormű.

A 313. honvéd gyalogezredtől Szigeti Ferenc t. hadnagy december 6-ig szabadságra ment Besztercebányára.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. Engel Ernő t. hadnagy egészségügyi intézetből bevonult. Dudás János t. hadnagy a 25. hadtest kiképző csoportjától megérkezett Spindler József t. hadnagy. Történelmi osztályunk agilis és buzgó munkatársa — a tábori szállításvezetőség kirendeltségéhez Kovelbe útbaindult.

Hackenberger Lajos t. hadnagyot a Miskolcra felállított építőszázadhoz osztották be. Dudás János t. hadnagyot kórházba utalták. Windholz József t. hadnagy bevonult. Reich Sándor t. hadnagy szintén bevonult. A sátorlaj-ujhelyi katonai rendőrségtől Kozacsek János hadnagyot visszavezényelték. A veszprémi 31. honvéd pótzászlóaljtól ezredünkhöz helyezték át Dr. Lakatos Géza t. főhadnagyot. A jászberényi 11. honvédpótzászlóaljtól áthelyezett Fazekas Artúr népf. főhadnagy bevonult. Oroszországból, mint csererokkant hazaérkezett és bevonult a pótzászlóaljhoz Vladár József népf. hadnagy és Litkey György hadapródjelölt őrmester. Renner József t. had-

Az ezredkantinban vásárolj,

mert ott kaphatsz:

cukorkát, levélpapírt, tisztálkodó eszközöket, pénztárcát, dohányzó készletet, gyufát, katonai cikkeket, villanylámpát, különféle italokat stb

a legjutányosabb árakon.

GSZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCZEBÁNYA.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-, borseprű- és barackpálinka nagyfőzde.

VÉCSEY MIKLÓSTÓL:

Négyszemközt híres emberekkel.

Ára 5 K.

Megrendelhető: fiókiadóhivatalunknál Besztercebányán és a „NAP” kiadóhivatalában BUDAPEST, VI. TEREZ-KÖRUT 5.

Ára 5 K.

Milliók sorsát ma is kevesen intézik és azt a husz-harminc államférfit, politikusot, művészt, hadvezért a népmilliók alig láthatják egészen közelről. Vécsey Miklós százezernyi olvasó kívánságát elégíti ki könyvével.

Négyszemközt híres emberekkel

ez az intim vallomásokból, meghitt beszélgetésekből született könyvnek a címe. Aki olvassa, maga is egészen közel jut Európa minden neves emberéhez, akiknek bizalmas közlései, a leleplezés erejével ható portréi úgy élnék ebben a minden lapján aktuális kötetben, mintha csak maguk a szereplők írták volna meg izgalmas memoárjaikat.

Telefon 67. szám.

Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN

SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:

Lószerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű börcikkeket

Beszterczebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár
gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-,
Borovicska-, Seprű- és Barack-
főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-
szörpök és Gyümölcsborsajtoló
hidraulikus üzemmel ajánlja köz-
kedveltségnek örvendő gyártmányait.

HADIEMLEKTÁRGYAK, JELVÉNYEK ÉKSZEREK GYÁRTÁSA ÉS ELADÁSA

LŐCSEY FERENC és TSA BUDAPEST, IV. Váci-utca 51. sz.
Számos ezred szállítója; előnyös árak.

Csereösszeköttetésbe ajánlanék lépni levelezés útján 16-os honvédekkel. Használt levélbélyegekért, régiségekért és néprajzi tárgyakért (apróbb kuriozumok) aquarell képeket vagy kívánuatra más adok cserébe. Cím: Marich Ágoston irodafőnök Budapest, VII. Hársfa-utca 24. 1. em.

MAGHOLDF. KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

BESZTERCZEBÁNYA TELEFON: NYOMDAI: 68.
BETHLEN GÁBOR-U. 18. KÖNYVKERESKEDÉS: 106.

Beszterczebányai Első Magyar Posztó- és Gyapjuáru-gyár Részvénytársaság Beszterczebányán.

GYÁRT: Egyenruha posztót, szövetet, takarókat, pokrócokat és halinát stb.